

Enhed
Jura og International

Sagsbehandler
Maria Schultz

Koordineret med

Sagsnr.
2021 - 8248

Doknr.
670123

Dato
18-02-2023

Høringsnotat

Høringsnotat til forslag til lov om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om social service og forskellige andre love (Handlekommune for børn, der hjælpes tilbage til Danmark af danske myndigheder, og for børn, hvis forældre er i udlandet, ensretning af begrebsbrug, nødvendige ændringer i handlekommunereglerne som følge af barnets lov m.v.)

1. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været i høring i perioden fra den 23. januar 2023 til og med den 21. februar 2023: Advokatrådet, Advokatsamfundet, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Danmarks Veteraner, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De Anbragtes Vilkår, Demenskoordinatorerne i Danmark, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet – DUKH, Det Centrale Handicapråd, FABU, FADD – Foreningen af Døgn og Dagtilbud for udsatte børn og unge, FBU- ForældreLANDSforeningen, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KFUM's Sociale arbejde, KFUM's Soldatermission, KL, Kommunaldirektørforeningen, Landsforeningen Bedre Psykiatri, Landsforeningen for Socialpædagoger, Landsorganisationen for sociale tilbud (LOS), Livsværk, Nationalt Videnscenter for Demens, Red Barnet, Rigsrevisionen, Rådet for Socialt Udsatte, SAND, Selveje Danmark, Socialt Leder Forum, Socialpædagogernes Landsforbund, Udbetaling Danmark, ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund, Ungdomskriminalitetsnævnet og Ældre Sagen.

Herudover har lovforslaget været tilgængeligt på Høringsportalen.

2. Modtagne hørings svar

Der er indkommet hørings svar inden for fristen fra følgende høringsparter: Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Regioner, Danske Veteraner, Danske Ældreråd, Datatilsynet, Demenskoordinatorer i Danmark, KL, Rigsrevisionen, SAND, Selveje Danmark, Ungdomskriminalitetsnævnet og Ældre Sagen.

Der er endvidere inden for fristen indkommet hørings svar fra Fredensborg Kommune.

Der er efter høringsfristens udløb indkommet hørings svar fra Ankestyrelsen og Danske Advokater.

Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Regioner, Danske Ældreråd, Datatilsynet, Demenskoordinatorer i Danmark, Rigsrevisionen og Ungdomskriminalitetsnævnet har afgivet hørings svar om, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Alle hørings svar offentliggøres på Høringsportalen.

I notatet er alene medtaget de væsentligste punkter fra hørings svarene.

3. Ændringer efter høringen

På baggrund af hørings svarene er det i lovforslagets bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 10, i retssikkerhedsloven præciseret, at det ikke er et krav, at den, der anmoder om, at Ankestyrelsen udpeger en handlekommune for et barn, har retlig interesse i sagen.

Det er endvidere på baggrund af hørings svarene i bemærkningerne til lovforslaget præciseret, at det vedrørende refusion af en midlertidig handlekommunes udgifter er handlekommunen i den relevante periode, hvor udgifterne er afholdt, der skal refundere disse.

Det har endvidere af lovtekniske grunde været nødvendigt at flytte de konsekvensændringer i handlekommunereglerne i retssikkerhedsloven som følge af forslaget til barnets lov fra følgelovforslaget til barnets lov til dette lovforslag. Disse ændringer har alene karakter af nødvendige konsekvensændringer og har været i offentlig høring som del af følgelovforslaget til barnets lov.

Endelig er der indsat yderligere konsekvensændringer i lov om aktiv socialpolitik som følge af den foreslåede ensretning af anvendelsen af handlekommunebegrebet.

4. Hovedpunkter i hørings svarene

Danmarks Veteraner, Danske Advokater, KL og Selveje Danmark støtter overordnet lovforslaget.

4.1. Ensretning af begrebsbrugen vedr. handlekommune

Dansk Socialrådgiverforening, KL og Ældre Sagen er positive over for de foreslåede ændringer.

Fredensborg Kommune er modstander af de foreslåede ændringer, da de finder, at det kan give anledning til misforståelser.

SAND bemærker, at det er svært at forudse, om forslaget vil gøre en forskel, da der er tale om et svært regelsæt.

4.2. Nye handlekommuneregler vedr. børn

Dansk Socialrådgiverforening og KL er positive over for forslagene.

Ankestyrelsen bemærker i relation til den i lovforslagets § 1, nr. 11, foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 3, i retssikkerhedsloven, at det kan være uklart, hvornår et barn ikke bor sammen med forældremyndighedsindehaveren.

Ankestyrelsen bemærker, at det fremstår uklart, hvorvidt Ankestyrelsen kan afvise en anmodning efter den i lovforslagets § 1, nr. 11, foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 10, som åbenbart grundløs, hvis den, der anmoder, ikke har retlig interesse i sagen.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Ministeriet skal til Ankestyrelsens bemærkning vedrørende den i lovforslagets § 1, nr. 11, foreslåede § 9 a, stk. 3, i retssikkerhedsloven bemærke, at kravet også fremgår af gældende ret, men at ministeriet i sin løbende vejledningsindsats vil have fokus på, hvorvidt der er behov for tydeligere beskrivelser af kravet.

På baggrund af Ankestyrelsens bemærkning til den i lovforslagets § 1, nr. 11, foreslåede § 9 a, stk. 10, er det i bemærkningerne til lovforslaget tilføjet, at det ikke er et krav, at den, der anmoder om, at Ankestyrelsen udpeger en handlekommune for et barn, har retlig interesse i sagen. Da fastlæggelse af handlekommuneforholdet vil kunne være afgørende for, at der iværksættes den nødvendige hjælp og støtte til barnet, finder ministeriet det afgørende, at der ikke stilles krav til personkredsen, der vil kunne anmode Ankestyrelsen om at træffe en afgørelse efter den foreslåede bestemmelse.

4.3. Mellemkommunal refusion i passivitetstilfælde, hvor borgeren har ophold i et tilbud uden for handlekommunen

KL er positiv over for forslaget.

Selveje Danmark stiller spørgsmålstejn ved, hvorvidt lovforslaget opfanger alle de udfordringer, der knytter sig til kommunal passivitet.

SAND opfordrer til, at der knyttes sanktioner til, at en kommune ikke yder en borger den nødvendige støtte og dermed forholder sig passivt.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Det er ministeriets vurdering, at spørgsmålet om, hvorvidt der har været udvist passivitet fra en kommune, i tilfælde, hvor en borger ikke er visiteret til den rette hjælp, er vanskeligt at afgøre. Det er således ministeriets vurdering, at det nuværende krav om, at den tidligere handlekommune var bekendt med de forhold, der begrundet tilbuddet, og det var åbenbart, at der måtte gribes ind, er den korrekte barre. Lovforslaget har således ikke til formål at ændre på dette krav, men alene at rette op på den nuværende uhensigtsmæssige retstilstand, hvor retten til mellemkommunal refusion bortfalder, hvis borgeren visiteres til et tilbud, der er beliggende uden for handlekommunen.

Ministeriet skal herudover til det i *SAND*'s hørings svar anførte eksempel om, at en hjemløs borger efter fem år med ophold på gaden i en anden kommune oplyse, at en borger efter såvel de gældende regler som med lovforslaget vil kunne få handlekommune i en kommune som følge af enten bopæl eller sædvanligt ophold. Det er ministeriets opfattelse, at den i eksemplet nævnte borger vil have opnået sædvanligt ophold i den kommune, hvor han bor på gaden, og at det derfor vil være denne kommune, der vil være borgerens handlekommune og være forpligtet til at yde hjælp og støtte. Ministeriet skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at der i det den 15. marts 2023 fremsatte forslag til ændring af serviceloven, retssikkerhedsloven, lov om forpligtende kommunale samarbejder, almenboligloven og almenlejeloven (Omlægning af indsatsen mod hjemløshed og udvidelse af ordning om udslusningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v.) indgår et forslag, der adresserer den problemstilling, hvor den kommune, hvor borgeren bor på gaden, afviser at være handlekommune. Det foreslås således med ovennævnte lovforslag, at Ankestyrelsen i sådanne situationer kan træffe afgørelse om, hvilken kommune der er handlekommune for borgeren. Ankestyrelsen vil kunne træffe afgørelse efter henvendelse fra borgeren selv. Det er ministeriets vurdering, at forslaget vil kunne være af særlig værdi i situationer, som skitseret af *SAND* i lovforslaget.

4.4. Afhjælpning af mangler i handlekommunereglerne m.v.

Ankestyrelsen finder, at den i lovforslaget foreslåede udvidelse af den gældende bestemmelse i § 9, stk. 7, i retssikkerhedsloven, der med lovforslaget foreslås at blive § 9, stk. 3, til også at omfatte sager efter § 115, stk. 2 og 4, jf. § 105, stk. 2, i almenboligloven, også bør indføres i retssikkerhedslovens regulering af handlekommunen for borgere, der har ophold i et veteran tilbud.

Ankestyrelsen påpeger, at det i ganske få tilfælde kan ske, at en borger ikke er bopælsregistreret i en af de kommuner, som er involveret i en uenighedssag

om handlekommuneansvaret, og at borgeren derfor efter lovforslaget ikke vil have en midlertidig handlekommune, som har pligt til at yde hjælp og støtte til borgeren, indtil uenigheden er afklaret.

Ankestyrelsen udtrykker bekymring for, at der er uklarhed om rækkevidden af aftaler mellem to kommuner om, at en tidligere handlekommune beholder handlepligten for en borger.

Ankestyrelsen bemærker, at der mangler en bemyndigelse til at fastsætte regler om handlekommune for personer med bopæl i udlandet.

Ankestyrelsen spørger til, om det er hensigtsmæssigt, at udgifter efter servicelovens §§ 95 og 96 undtages fra refusion.

Ankestyrelsen finder det uklart, hvilken kommune der efter § 9 c, stk. 9, i retssikkerhedsloven skal refundere den midlertidige handlekommunes udgifter i tilfælde, hvor borgeren er flyttet, mens kommunerne var uenige om handlekommuneforpligtelsen, og der altså var udpeget en midlertidig handlekommune.

Ankestyrelsen påpeger, at det bør fremgå af den foreslåede § 89 a, stk. 2, i retssikkerhedsloven, at den foreslåede bestemmelse er en særregel til § 9 c, stk. 1, i retssikkerhedsloven.

Dansk Socialrådgiverforening kan tilslutte sig forslagene vedrørende midlertidig handlekommune, men bemærker, at der fortsat er behov for at følge op på den del af hjemløseaftalen, der omhandler mellemkommunale tvister ift. handle- og betalingsansvar.

SAND bemærker til forslaget om tydeliggørelse af handlekommuneansvaret i perioden fra, at en borgers ophold på f.eks. et herberg afsluttes, til borgeren har erhvervet ny handlekommune, at reglerne er indgribende, idet handlekommunen vedbliver at være den samme.

SAND bemærker i relation til forslaget om midlertidig handlekommune, at forslaget er godt, men at det mangler at blive fastlagt, hvor borgeren går hen i praksis, når kommunen ikke vil handle.

Selveje Danmark er positiv over for, at der skabes tydelighed om handlekommuneansvaret for borgere, der har haft ophold på et herberg m.v.

Ældre Sagen er positiv over for, at praksis vedrørende ret til hjælpemidler ifm. personlig og praktisk hjælp ved midlertidigt ophold uden for handlekommunen og pasning af døende nærtstående kodificeres. *KL* er ligeledes positive over for dette forslag, men påpeger, at det vil medføre et vist ressourcetræk i kommunerne.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Ministeriet skal til Ankestyrelsens forslag om, at lade den foreslåede udvidelse af § 9, stk. 7, i retssikkerhedsloven, der med lovforslagets § 1, nr. 2, bliver § 9, stk. 3, til også at omfatte sager efter § 115, stk. 2 og 4, jf. § 105, stk. 2, i almenboligloven, gælde for borgere, der har ophold i et veterantilbud, bemærke, at det er ministeriets vurdering, at borgere, der har ophold i et veterantilbud sjældent vil have sager efter § 115, stk. 2 og 4, jf. § 105, stk. 2, i almenboligloven, og at ministeriet derfor ikke på nuværende tidspunkt vurderer, at en ændring vil være hensigtsmæssig.

Ministeriet kan til Ankestyrelsens bemærkning om, at der i få tilfælde kan være borgere, som grundet manglende bopælsregistrering ikke vil have en midlertidig handlekommune bemærke, at der i det den 15. marts 2023 fremsatte forslag til ændring af serviceloven, retssikkerhedsloven, lov om

forpligtende kommunale samarbejder, almenboligloven og almenlejeloven (Omlægning af indsatsen mod hjemløshed og udvidelse af ordning om udslningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v.) indgår et forslag om, at Ankestyrelsen i sådanne situationer efter anmodning fra f.eks. borgeren kan udpege en midlertidig handlekommune.

Ministeriet skal til Ankestyrelsens bekymring for uklarhed om rækkevidden af aftaler mellem to kommuner om, at en borgers tidligere kommune bevarer handlepligten bemærke, at der er tale om en eksisterende bestemmelse, hvis rækkevidde ikke ændres med lovforslaget. Ministeriet vil dog i sin løbende vejledningsindsats have fokus på at imødegå eventuelle uklarheder.

Ministeriet skal til Ankestyrelsens bemærkning om, at der mangler en bemyndigelse til at fastsætte regler om handlekommune for personer med bopæl i udlandet bemærke, at denne bemyndigelse fremgår af den i lovforslagets § 1, nr. 10, foreslåede § 9, stk. 11, i retssikkerhedsloven.

Ministeriet kan til Ankestyrelsens spørgsmål vedrørende refusionsret for udgifter efter §§ 95 og 96 i serviceloven bemærke, at retten til refusion for udgifter efter §§ 95 og 96 i serviceloven er særskilt reguleret i § 96 b i serviceloven. Den foreslåede ændring af § 9 c, stk. 5, er således begrundet i et ønske om at undgå uklarhed om, hvilke regler der finder anvendelse.

Ministeriet skal til Ankestyrelsens bemærkning vedrørende refusion efter § 9 c, stk. 9, i retssikkerhedsloven bemærke, at det i bemærkningerne til lovforslaget er blevet præciseret, at det er handlekommunen i den relevante periode, hvor udgifterne er afholdt, der skal refundere disse. En midlertidig handlekommune vil således kunne have ret til refusion fra flere forskellige kommuner i tilfælde, hvor en borger i perioden med uenighed om handlekommuneansvaret har skiftet handlekommune f.eks. som følge af en flytning.

Ministeriet skal til Ankestyrelsens bemærkning vedrørende § 89 a i retssikkerhedsloven bemærke, at bestemmelsen alene omhandler pligten til at yde hjælp efter serviceloven. Ministeriet finder det derfor ikke hensigtsmæssigt, at der henvises til § 9 c, stk. 1, i retssikkerhedsloven, der ikke vedrører udgifter efter serviceloven.

Ministeriet skal til SAND's bemærkning vedrørende handlekommune efter afsluttet ophold i bl.a. botilbud og herberg understrege, at der er tale om en tydeliggørelse mhp. at undgå, at borgeren, der har afsluttet ophold på f.eks. et herberg eller botilbud, står uden en handlekommune, dvs. uden en kommune, som er ansvarlig for at yde hjælp og støtte. Borgere, der har afsluttet ophold på f.eks. et herberg eller botilbud, vil i lighed med alle andre borgere kunne få handlekommune ved at få bopæl eller sædvanligt ophold i en kommune. Dette ændrer lovforslaget ikke på. Lovforslaget har således alene til formål at adressere den periode, hvor borgeren efter de gældende regler risikerer at stå uden handlekommune, fordi opholdet på botilbuddet er afsluttet, og borgeren endnu ikke har fået bopæl eller sædvanligt ophold i en kommune.

Ministeriet kan til SAND's bemærkning vedrørende borgerens muligheder, når en kommune ikke handler, oplyse, at ministeriet er opmærksom på problemstillingen. Der indgår derfor i det den 15. marts 2023 fremsatte forslag til ændring af serviceloven, retssikkerhedsloven, lov om forpligtende kommunale samarbejder, almenboligloven og almenlejeloven (Omlægning af indsatsen mod hjemløshed og udvidelse af ordning om udslningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v.) et forslag, der adresserer problemstillingen. Med ovennævnte lovforslag foreslås således, at Ankestyrelsen kan træffe afgørelse om, hvilken kommune der er handlekommune for borgeren. Ankestyrelsen vil kunne træffe afgørelse efter henvendelse fra borgeren selv. Det er ministeriets vurdering, at forslaget vil kunne være af særlig værdi for bl.a. hjemløse, hvor der kan være tvivl om handlekommuneforholdet.

Ministeriet kan videre henvise til Det Nationale Partnerskab mod Hjemløshed, der er nedsat til at følge udviklingen på hjemløseområdet i perioden 2022-2025. Det Nationale Partnerskab skal blandt andet drøfte spørgsmål vedrørende afklaring af handle-/betalingskommuner. Ydermere skal Partnerskabet specifikt følge, om udviklingen i udbuddet af billige boliger til udsatte grupper sker som forventet, og at der er de boligformer, tilbud og støtteformer, som er nødvendige for at bringe borgere ud af hjemløshed. Der er dertil afsat midler til, at partnerskabet i 2023 samt i 2025 kan igangsætte undersøgelser eller analyser, der kan give ny viden om indsatsen mod hjemløshed.

Det er ministeriets vurdering, at det den 15. marts 2023 fremsatte forslag til ændring af serviceloven, retssikkerhedsloven, lov om forpligtende kommunale samarbejder, almenboligloven og almenlejeloven (Omlægning af indsatsen mod hjemløshed og udvidelse af ordning om udslningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v.) vil medføre, at kommunerne får et incitament til hurtigere at udarbejde en handleplan for borgeren og tilbyde en boligløsning med rette hjælp og støtte.

Med ovennævnte lovforslag foreslås det at gøre det til et krav, at der skal udarbejdes en handleplan for borgere på boformer efter § 110. En udarbejdet handleplan vil derudover blive en af forudsætningerne for, at kommunerne kan gøre brug af deres udskrivningskompetence. Udarbejdelsen af handleplanen skal danne grundlag for dialog mellem kommunen og borgeren. En hurtig igangsættelse af handleplansarbejdet fra kommunernes side vil medvirke til en hurtig afklaring af, hvilken kommune der har handleforpligtigelsen for borgeren.

4.5. Mulighed for at omgøre beslutning om ikke at hjemtage visitationsansvaret

Dansk Socialrådgiverforening støtter, at beslutningen om hjemtagelse af visitationsansvaret alene kan ske med borgerens samtykke og opfordrer til, at der udstedes en fyldestgørende vejledning.

KL er positiv over for forslaget.